

شناسه	مقررات - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۵/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	مسائل و مشکلات فعالان اقتصادی در حوزه واردات به ویژه "سهمیه واردات" و "تخصیص های ارز"		
مرجع طرح موضوع	شرکت سیمان باقران		
شرح موضوع	از آنجا که مدیریت صحیح واردات در شرایط اضطرار کشور نوعی دفاع غیرنظامی موثر محسوب می گردد، می بایست فرآیندهای مرتبط با واردات کالاهای ضروری و کالاهای موجود در گمرکات، به نحوی بازطراحی گردد تا در هر سطحی از تنش، دستگاه های متولی شعاع عمل لازم جهت تسریع و مدیریت واردات را داشته باشند لذا به منظور تطبیق دستورالعمل های صادر شده در دوران اضطرار و میزان گره گشایی آن ها و همچنین احصاء مشکلات واردکنندگان به ویژه در حوزه های <u>سهمیه واردات و تخصیص ارز</u>، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان ، موضوع را در دستور کار خود قرار داد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	۱. مشکلات در بند (۵۱) مصوبه شماره ۴۰۰۰۰/۲۰۰ مورخ ۱۱/۱۲/۱۴۰۴ شورای عالی امنیت ملی با موضوع بسته مقاوم سازی اقتصاد ملی و دفاع غیرنظامی: ۱-۱: امکان تأمین کالاهای ضروری کشور از محل صادرات خود در نظر گرفته نشده است. ۱-۲: بند مذکور محدود به قبض انبارها تا پایان سال ۱۴۰۴ می باشد. ۱-۳: لیست تعرفه های ضروری کشور به ویژه تأمین کالاهای اساسی، مشمول محدودیت های رشته فعالیت کارت بازرگانی، سقف و سابقه می باشد در نتیجه امکان مشارکت تمامی بازرگانان کشور در تأمین کالاهای موضوع لیست تعرفه های مذکور نمی باشد. ۲. به دلیل مشکلات ایجاد شده در سامانه ها و ناپایداری شبکه، برخی دستورالعمل های شرایط اضطرار توسط سامانه ها اجرایی نشده اند و یا تا زمان تبدیل به داده های سیستمی زمانبر می باشند که به عنوان مثال ثبت سفارش کالاهای اساسی از استان های مرزی علی رغم اطلاعیه های تمدید، همچنان در سامانه جامع تجارت رد پیش فاکتور می گردد. ۳. براساس اعلام وزارت صمت، امکان ویرایش کالای ثبت سفارش پس از دریافت تخصیص ارز بالاتر از زیر گروه (۴رقم) همان کد تعرفه مجاز نخواهد بود. حال آنکه به دلیل آثار ایجاد شده در تأمین و حمل و نقل کالا، می بایست ثبت سفارش ها قابلیت ویرایش به کالاهای ضروری را داشته باشند. ۴. حذف "سهمیه واردات از محل صادرات خود" به عنوان یکی از روشهای رفع تعهد ارزی صادرکنندگان بدون اطلاع قبلی از سامانه جامع تجارت، علاوه بر مشکلات ایجاد شده در واردات، تهدید جدی در مسیر صادرات کشور می باشد، ۵. تخصیص های ارز از محل صادرات خود که بدون شک از محل منابع ارزی صادرکننده می باشد و در شرایط قبل از جنگ و به درستی از ۷ ساعت تا نهایتاً ۳ روز ایجاد و یا تمدید تخصیص محقق		

- می شد، از اواسط اسفند بدون پاسخ از بانک مرکزی مانده است و سبب رسوب کالا در گمرکات کشور به منظور دریافت کد ساتا گردیده است.
۶. سهمیه واردات در تمامی حوزه ها بلا تکلیف و بسیار محدود شده و عملاً امکان ثبت سفارش وجود ندارد و در اطلاعیه های جدید، مصارف سهمیه ۱۴۰۴ بازرگانان از سهمیه ۱۴۰۵ کسر شده و این موضوع نه تنها سهمیه واردات ۱۴۰۵ را صفر کرده که سبب منفی شدن سهمیه و قفل شدن واردات کشور گردیده است.
۷. تمدید مجوزها (به ویژه کارت بازرگانی و ثبت سفارش)، همواره نیاز به تایید چندین سازمان دارد و به دلیل جلوگیری از حملات سایبری و یا آسیب و اختلال در سرورها، کوچکترین قطعی یک سامانه یا سازمان، سبب عدم تکمیل تمدید می گردد (به عنوان مثال استعلام شماره شبای بانک مرکزی در فرآیند تمدید کارت بازرگانی، علی رغم نهایی شدن استعلام سایر دستگاه ها)
۸. در زمان قبل از جنگ، به منظور کاهش مشکلات ناشی از طولانی بودن مدت زمان تخصیص ارز، راهکار ترخیص درصدی توسط شعام داده شده بود که نباید در شرایط اضطرار بخشی از کالا ترخیص نشود.
۹. روند طولانی و وابسته به مرکز در تأیید برنامه های تولید ۱۴۰۵ توسط دفاتر تخصصی وزارت صمت
۱۰. بهینه سازی مصارف ارزی در فرآیند ثبت سفارش باعث عدم پوشش کالاهای موجود در گمرکات و نهایتاً عدم ترخیص و رسوب کالا در این شرایط می گردد.
۱۱. مدت زمان اندک ارایه اسناد حمل در مجموعه مقررات ارزی
۱۲. عدم فعال شدن سهمیه واردات ماشین آلات راهسازی و تجهیزات آواربرداری و بازسازی
۱۳. عدم تخصیص سهمیه مازاد در کالاهای (تایر - کاغذ - پنبه - پنل خورشیدی - اینورتر - ژنراتور)
۱۴. عدم امکان واردات کالاهای ضروری توسط صادرکنندگان محصولات پتروشیمی، پالایشی، فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی موضوع بند ۱ ماده ۸ آیین نامه اجرایی تبصره ۶ بند ح ماده ۲ مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۵. قطعی سامانه ها و عدم دسترسی به کارشناسان دفاتر تخصصی و یا انتظار آنها برای ابلاغ دستورالعمل به منظور اولویت دار کردن فیش های در صف تخصیص ارز
۱۶. مشکلات ایجاد شده در برخی از تراسی ها و ورود ارز اسکناس چند صادرکننده توسط یک کارگزار به کشور و ابهام کارشناسان بانک در پذیرش اعلامیه واردات ارز تجمیع شده توسط چند بازرگان
۱۷. الزام فعالان اقتصادی به ارائه ضمانت نامه بانکی جهت افزایش سقف صادرات/ واردات که علاوه بر مشکلات ناشی از دست یابی به ضمانت نامه به دلیل استعلامات متعدد بانکی و نیاز به وثایق مختلف، با توجه به کارمزدهای سنگین بانکی و بلوکه منابع ریالی فعالان اقتصادی، ضمن کاهش سرمایه در گردش، سبب افزایش قیمت تمام شده کالاهای تجاری می گردد.

حسین ملکی - مشاور اتاق بازرگانی بیرجند در امور تعهدات ارزی در جلسه کارشناسی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان که در روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۰۲ با حضور تعدادی از فعالان اقتصادی و نمایندگان استانداری و دستگاه های اجرایی ذی ربط در محل سالن جلسات اتاق بازرگانی بیرجند برگزار گردید، اظهار نمود : از آنجا که مدیریت صحیح واردات در شرایط اضطرار کشور نوعی دفاع غیرنظامی موثر محسوب می گردد، می بایست فرآیندهای مرتبط با واردات کالاهای ضروری و کالاهای موجود در گمرکات، به نحوی بازطراحی گردد تا در هر سطحی از تنش، دستگاه های متولی شعاع عمل لازم جهت تسریع و مدیریت واردات را داشته باشند و هرچند گمرک از ابتدای جنگ با صدور بیش از ۳۰ اطلاعیه در شرایط اضطرار به ویژه اطلاعیه شماره ۹ در تسهیل امر بسیار پویا و موثر بود، اما مادامی که سامانه های قبل از گمرک به درستی عمل نکنند، اهداف عالیه محقق نخواهد شد. در شرایطی که دشمن مردمان این سرزمین را محاصره کالایی نموده است، محاصره توسط سامانه های داخلی به دلیل قطعی سامانه ها و یا در زمان وصل بودن به دلیل محدودیت در سقف و سهمیه واردات جز افزایش بحران نتیجه ای ندارد و همانطور که کشور در شرایط اضطرار هست، سامانه جامع و وزارت صمت این شرایط را درک کنند و حالت اضطرار را به حرمت این مردم رعایت کنند و نه اینکه حتی شرایط عادی و قبل از جنگ را نیز در سامانه کور کنند و با حذف سهمیه واردات تمامی بازرگانان کشور و به بهانه اینکه هنوز ابلاغیه های جدید به فاوا برای سال ۱۴۰۵ نیامده، پاسخ کوتاه بدهد که فعلاً همه چیز تعطیل است. انتظار می رود که اولاً لیست کالاهای ضروری به درستی احصاء شود و کالاهای موضوع آن لیست با فرآیند های رشته فعالیت بازرگانی و سقف و سابقه و سهمیه و تخصیص قفل نشوند تا دست و پای بازرگانان باز باشد و بتوانند در این شرایط برای تامین نیازهای مردم خاطره سازی کنند.

از نگاه بازرگانان ، در شرایط محاصره کالایی، گمرکات پر از کالا یک هنر است و در شرایطی که فروشنده های خارجی با ادبیات قبلی با خریدار ایرانی گفتمان نمی کنند و ریسک های فروش را بیش از پیش بر معاملات سوار می کنند، خرید و رساندن کالا به کشور یک هنر است و اگر دولت این شرایط را درک نمی کند، حداقل به شرایط قبل از جنگ برگردد و قفل بیشتر بر پیکره تجارت نزند ، مثال واضح آن عدم تخصیص ارز از محل صادرات خود می باشد که صادرکننده برای آوردن ارز حاصل از صادرات خود بر خلاف قبل از جنگ که ۳ روزه تخصیص (اجازه) می گرفت ، بیش از ۴۰ روز هست که در انتظار هست و پشتیبان های بانک مرکزی با یک عبارت مطلع نیستیم ، تجار را در ابهام رها کرده اند و یا شعاع مصوب می کند که واردات کالای اساسی از محل استان های مرزی تمدید گردید و سامانه جامع برنامه نویسی آن را در سامانه با کندترین حالت ممکن تا این ساعت جلسه اجرا نکرده است ، یعنی اولاً ضروریات درست تشخیص داده نمی شود و زمانی که تشخیص داده می شود ، سامانه ها به موقع عمل نمی کنند ، یعنی نه کارایی وجود دارد و نه اثر بخشی و این دیگر تحریم داخلی محسوب نمی شود که در این شرایط یک خودزنی تلقی می گردد.

همچنین در شرایط با بحران کمتر ، برای بحران های فرضی و بیشتری که ممکن است ایجاد شود، هیچ تمهیدی اندیشیده نشده است ، به عنوان مثال دستورالعملی نداریم که اگر تمام سامانه ها قطع شد، کارشناس درب خروج اجازه داشته باشد با یک دستور کاغذی ، مجوز سازمان همجوار را بگیرد، باسکول کند و اجازه خروج دهد تا در پایداری شبکه مجدداً در سامانه ها اعمال کند و جمیع این موارد سبب می شود تا بازرگان با دست و پای بسته ، امکان سینه خیز نیز نداشته باشد.

جمع بندی جلسه
کارشناسی به تاریخ
۱۴۰۵/۰۲/۰۲

ملکی در ادامه پیشنهاد داد: دستورالعمل‌های تسهیل گرانه با وسعت دید بیشتری مصوب شوند که به عنوان مثال ابلاغیه بند ۵۱ بسته مقاومت سازی اقتصاد ملی و دفاع غیرنظامی که با نیت تسهیل در واردات کالاهای ضروری می باشد به قبض انبارهای تا ۲۹ اسفند محدود شده ، حال آنکه کالای ضروری تا پایان جنگ ضروری هست و نه تا پایان سال، از طرفی به کالای ضروری اجازه واردات در حالت بدون انتقال ارز داده شده اما از محل صادرات این اجازه داده نشده که بدون شک از محل صادرات کارایی بهتر و اثرات منفی کمتری بر نرخ ارز آزاد خواهد داشت . به عنوان مثالی دیگر از اقدامات کوچک با آثار بزرگ این است که اگر واحدی بخواهد به کشور خدمت کرده و روغن واردات کند، سامانه جامع، رشته فعالیت کارت را بررسی می کند و می گوید رشته فعالیت کارت بازرگانی مربوط به ماشین‌آلات است و حوزه روغن و مواد کشاورزی در آن نیست. لذا ضروری است این محدودیت در شرایط اضطرار برداشته شود، کاری ساده و درعین حال اثربخش که موجب مشارکت بیشتر تجار در تأمین کالاهای اساسی خواهد شد و بهتر است اگر کالایی ضروری فرض می شود ، مسیرهای منتهی به واردات آن کالا هم ضروری نگاه شود ، در غیر اینصورت در این شرایط برای گره گشایی از هر موضوع ، باید مدیران دور هم جمع شوند که ریسک های این تجمع مدیران بر همگان معلوم است.

مشاور اتاق بازرگانی در امور تعهدات ارزی با اشاره به اینکه امکان ویرایش ثبت‌های موجود در بیش از چهار رقم تعرفه فراهم گردد، گفت به عنوان مثال اگر فردی فرآیند ثبت سفارش را انجام داده باشد و متعهد ارزی باشد، اما امکان انتقال کالا از کشور ثالث برایش فراهم نباشد، مطابق مقررات ارزی ملزم به رفع تعهد می باشد و هرچند مصوبه هیات وزیران در مواردی که عدم واردات عمدی نیست وجود دارد، اما بهتر نیست که اجازه ویرایش ثبت سفارش را به او بدهیم تا کالایی دیگر وارد کند که ضمن تأمین نیاز داخل، گاهی از یک فعال اقتصادی باز کنیم و در پسا جنگ سیستم بانکی با انبوهی از پرونده های سررسید شده روبه رو نباشد؟

ملکی در ادامه تأکید نمود بازگشایی سهمیه واردات از محل صادرات خود و سایر حوزه‌ها نیز ضروری است و در حال حاضر تقریباً تمام تجار کشور در سامانه جامع، در بخش مدیریت سهمیه ارزی، با سهمیه واردات صفر روبه‌رو هستند. همچنین واحدهای تولیدی نیز سهمیه صفر دارند و ضروری است برای دریافت سهمیه برنامه تولید ارائه دهند. وی با اشاره به شرایط اضطرار حاکم بر کشور گفت حداقل باید اختیار تأیید برنامه تولید به استان‌ها داده شود و در حالتی که شرایط فردا قابل پیش‌بینی نیست، چه انتظاری دارند که برنامه تولید تا پایان سال ارایه شود و در ادبیات کدام جنگ نوشته شده که وقتی دشمن به زمین و سامانه حمله کرده ، بیایید و برنامه تولید بدهید و در سامانه بگویند چه چیزی را در چه زمان و مکانی قصد تولید دارید تا دشمن به راحتی ماهشهرها را بزند و تمام زنجیره های تولید را متلاشی کند، واقعا چه الزامی به نوشتن برنامه تولید هست که نه تنها واقعی نیست ، بلکه آدرس بمباران را به دشمن می دهد، لذا لازم است استان‌ها این اختیار را داشته باشند که اگر واحدی در حال تولید است، کالای مورد نیازش در مرحله ثبت سفارش تأیید شود. مشاور اتاق بازرگانی در امور تعهدات ارزی افزود : از همین الان سهمیه واردات ماشین‌آلات با نگاه بازسازی در پساجنگ باید فعال شود تا علاوه بر خطوط تولید، ماشین‌آلات عمرانی وارد کشور شود که برای آواربرداری‌های آینده نیز ضروری می باشد، که متأسفانه ین مسیر نیز کاملاً قفل شده است بنابراین لازم است تا در این خصوص اقدام عاجل انجام پذیرد. وی در ادامه با اشاره به موضوع عدم کسر صحیح مصارف سهمیه گفت برای مثال، واحد تولیدی سیمان باقران در استان، سال گذشته دو میلیون دلار سهمیه تولیدی داشته است. با پایان سال ۱۴۰۴، سیستم به طور خودکار سهمیه را صفر و مصارف سال قبل

را از سهمیه امسال کسر کرده و چون ربات سیستم سهمیه امسال را ۵۰ هزار دلار فرض کرده، عملاً واحد تولیدی سهمیه منفی دارد و سهمیه منفی یعنی عدم اجازه ویرایش ثبت سفارش و قفل شدن در قفل شدن که نتیجه بخشنامه های معیوب توسط برنامه نویسی ناقص است.

وی در ادامه تاکید نمود افزایش مدت اعتبار ثبت سفارش نیز ضروری است. چراکه این مدت زمان به صورت قطره چکانی تمدید می شود. بنابراین بهتر است همانند گمرک، تا پایان شرایط اضطرار تعیین گردد، نه مقاطع زمانی کوتاه و پی در پی. وی در ادامه با اشاره به موضوع بازگشایی مجوز بهینه سازی گفت از تیرماه سال گذشته بحث بهینه سازی مصارف ارزی آغاز گردید که با پیگیری های دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، مکاتبه ای از سوی اتاق ایران خطاب به آقای عارف معاون اول ریاست محترم جمهوری ارسال گردید که در آن دلایل لزوم حذف بهینه سازی ذکر شده بود و نهایتاً این محدودیت ها با پیگیری های انجام شده حذف گردید، اما اکنون دوباره این محدودیت ها مطرح و اجرا شده و باید مجدداً از ابتدا درباره آن بحث کرد. در حالی که دستورالعمل نهایی شده سال گذشته در شرایط اضطرار باید حداقل تمدید می شد نه این که دوباره برداشته شود. ملکی با اشاره به موضوع تمدید کارت بازرگانی گفت باید تمهیدها از ابتدای بهمن تا پایان شرایط اضطرار انجام شود نه این که مانند ثبت سفارش ها به صورت قطره چکانی تمدید شود.

مشاور اتاق بازرگانی در امور تعهدات ارزی با اشاره به اینکه سهمیه مازاد نیز موضوعی جداگانه است و به نظر می رسد اکنون زمان آن نیست، گفت اگر قرار باشد سهمیه ای تخصیص داده شود، کالاهایی مانند تایر، کاغذ، پنبه، پنل خورشیدی، اینورتر، ژنراتور و ماشین آلات عمرانی باید سهمیه مازاد دریافت کنند؛ در غیر این صورت فعالیت ها در این بخش ها قفل خواهد شد. ملکی همچنین با اشاره به بخشنامه بانک ملی درباره لزوم صدور اعلامیه ورود ارز به نام شخص ذی نفع پیشنهاد نمود در صورت همکاری بانک ملی استان، امکان حل بخشی از این مسائل در سطح استانی نیز وجود خواهد داشت. وی در پایان افزود یکی از روش هایی که در حال حاضر برای صادرکنندگان مقرون به صرفه تلقی می شود، فروش ارز در سامانه سنا است. انجام این کار مستلزم ارائه اعلامیه ورود ارز است. چرا که در مقطعی، به دلیل آسیب دیدن یکی از سروورهای گمرک در جریان جنگ، اطلاعات مربوط به بجه های مرزی به سامانه منتقل نمی شد؛ به طوری که کد رهگیری در مرز صادر می شد اما به سامانه بانکی منتقل نمی گردید. هرچند این مشکل تا حد زیادی برطرف شده است، اما بخشنامه ای صادر شده که بر اساس آن اعلامیه ورود ارز باید حتماً به نام شخصی باشد که قصد رفع تعهد ارزی دارد اما در عمل شرایط متفاوت است. برای نمونه در استان ما چند صادرکننده به افغانستان صادرات انجام داده اند و ارز حاصل از صادرات آن ها نزد یک صراف متمرکز شده بود. در چنین حالتی صراف معمولاً یک اعلامیه ورود ارز دریافت می کند، در حالی که چند صادرکننده باید از همان اعلامیه برای رفع تعهد استفاده کنند، از این رو پیشنهاد می شود سازوکاری پیش بینی شود که امکان استفاده مشترک از این گواهی برای چند صادرکننده فراهم گردد تا هم فرآیند رفع تعهد تسهیل شود و هم همکاران بانکی با اطمینان بیشتری نسبت به ثبت این موارد اقدام کنند.

بهرام محمدی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی بیرجند، در این جلسه با اشاره به موضوع واردات نهاده های دامی از جمله ذرت و سویا اظهار داشت در شرایط فعلی واردات از طریق کشتی های بزرگ با ظرفیت ۵۰ تا ۷۰ هزار تن خارج از توان و ظرفیت بسیاری از مجموعه های تولیدی است. در عین حال، امکان واردات ذرت از کشور روسیه از طریق بنادر شمالی کشور فراهم شده که ظرفیت کشتی های مورد استفاده در این مسیر حدود ۳

هزار تن است و این میزان نیز در مقیاس فعالیت واحدهای تولیدی رقم قابل توجهی محسوب می‌شود. محمدی با اشاره به سوابق فعالیت خود بیان کرد کارت بازرگانی وی طی چند دوره به صورت پنج ساله تمدید شده است، اما از سال ۱۳۹۷ به دلیل برخی محدودیت‌ها امکان صادرات محصولات غذایی برای او فراهم نبوده و در نتیجه فعالیت‌های ارزی نیز متوقف شده است. همچنین محدودیت‌های موجود در حوزه واردات موجب ایجاد فاصله قابل توجهی در جریان مبادلات ارزی شده است. وی ادامه داد در شرایط فعلی که امکان ازسرگیری فعالیت فراهم شده، کارت بازرگانی وی عملاً با سقف یک میلیون دلار همانند یک کارت جدید در نظر گرفته می‌شود؛ در حالی که همین سقف با یک ثبت سفارش به سرعت تکمیل می‌گردد. از این رو، در صورت برنامه‌ریزی برای واردات نهاده‌هایی مانند ذرت از مسیر کشتی‌های سه هزار تنی، تداوم و پیوستگی در تأمین و واردات ضروری است تا امکان استمرار فعالیت اقتصادی فراهم شود. عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی بیرجند همچنین به مباحث مطرح شده در جلسات معاونت اقتصادی استانداری اشاره کرد و گفت در آن جلسات نیز مطرح شد که ارقام تسهیلاتی که در برخی حوزه‌ها به عنوان چند ده یا چند صد میلیارد تومان مطرح می‌شود، در مقیاس برخی صنایع چندان قابل توجه نیست و اجرای طرح‌های بزرگ اقتصادی مستلزم امکان جابه‌جایی منابع مالی در مقیاس‌های بزرگ‌تر است. محمدی در ادامه با تأکید بر ضرورت تداوم در زنجیره تأمین و تولید اظهار داشت حتی در صورت فراهم شدن امکان تأمین یک بسته خرید برای واردات نهاده‌ها، استمرار آن اهمیت اساسی دارد. از منظر اقتصادی نیز توسعه زمانی تحقق می‌یابد که از پایداری برخوردار باشد؛ بنابراین شروع فعالیت بدون امکان تداوم، موجب کاهش اعتبار و اعتماد در تعاملات تجاری بین‌المللی خواهد شد. وی افزود در حال حاضر سقف یک میلیون دلاری در حوزه مبادلات ارزی نیز از جمله عواملی است که بر روند فعالیت‌های صادراتی و وارداتی تأثیرگذار بوده و تأمین همین میزان منابع نیز برای فعالان اقتصادی با دشواری‌هایی همراه است؛ خواه از طریق تسهیلات بانکی یا از طریق تجمیع ظرفیت چند شرکت در قالب کنسرسیوم‌های تخصصی در حوزه دام و طیور. محمدی در پایان با اشاره به جایگاه صنعت دام و طیور در تأمین نیازهای اساسی جامعه تصریح کرد این صنعت با مجموعه‌ای از صنایع تبدیلی و فرآورده‌های متنوع، سهم قابل توجهی در تأمین سبد مصرفی خانوار دارد و بخش قابل توجهی از محصولات عرضه‌شده در فروشگاه‌ها به این حوزه مرتبط است. از این رو تسهیل شرایط فعالیت در این بخش می‌تواند به تقویت پایداری در زنجیره تأمین و استمرار عرضه محصولات مورد نیاز جامعه کمک کند.

سید حسین خیریه - نایب‌رئیس هیئت مدیره شرکت ستاره کیان بیرجند در این جلسه اظهار نمود واقعیت این است که ما برای هر کشتی تنها یک میلیون دلار در اختیار داریم، در حالی که در سطح استان، اگر تنها ضرورت تأمین نیاز تولیدکنندگان استان را در نظر بگیریم، باید هر سه روز یا حداکثر هر چهار روز یک کشتی وارد کنیم. بنابراین، سقف تعیین شده به هیچ وجه برای تولید کنندگان استان کفایت نمی‌کند و از نظر اقتصادی به صرفه نیست. وی در ادامه افزود مسئله بعدی این است که در یک کارت بازرگانی که فعالیتی انجام می‌دهد، در مقاطعی — همانند سال ۱۳۷۹ که صادرات را متوقف کردند — تولید کنندگان صادرات بسیار خوبی داشتند و حدود ۶۰۰۰ تن در ماه صادرات انجام می‌شد. بنابراین اگر اکنون بخواهند همه این موارد را نادیده بگیرند و صرفاً معیار سال گذشته را ملاک عمل قرار دهند، شدنی نیست. خیریه ادامه داد وقتی ما دو تا سه سال، ماهانه ۶۰۰۰ تن صادرات داشته‌ایم و تمام تعهدات ارزی خود را نیز انجام داده‌ایم، اگر بخواهند از نقطه صفر شروع کنند، زمان بسیار زیادی خواهد برد تا به نقطه کنونی برسیم و این امر مشکلات زیادی را برای شرکت‌ها ایجاد می‌کند. نایب‌رئیس هیئت مدیره شرکت

ستاره کیان بیرجند در ادامه افزود متأسفانه نه تنها در استان بلکه کشورهم مشکلات بسیار زیادی در تخصیص ارزداریم و یک دستگاه از شرکت PTN هلند خریداری کردیم و مراحل ثبت سفارش در سال ۱۴۰۳ شروع شد؛ به‌طوری که در تاریخ ۱۴۰۴/۰۲/۱۶ نامه آن به اداره کل جهاد کشاورزی استان ارسال شده و از میان ۷۶ شرکت تأییدشده، شرکت ما نیز یکی از شرکت‌های تأیید شده بوده است. نهایتاً پس از پیگیری‌های متعدد، در تاریخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۸ ثبت سفارش انجام دادیم. بیش از ۲۰ تا ۲۵ نوبت که به‌صورت حضوری به تهران مراجعه کردیم تا کار انجام شود و اعلام کردند ثبت سفارش در صفحه تخصیص ارز قرار گرفته است؛ اما اکنون ۲۱۴ روز است که این ثبت سفارش در همان صفحه تخصیص ارز متوقف مانده است. این در حالی است که ارز مورد نظر نیز از تالار دوم است؛ نه ارزی با شرایط ویژه که بگویند رقم سنگینی قرار است تخصیص یابد. ما نیز دنبال مابه‌التفاوت ارزی نبودیم. در همین مرحله گفته شد که ابتدا باید این پرونده در اولویت تخصیص قرار گیرد تا بتوانید واردات را انجام دهید. ما نیز به مدیر کل اداره صنعت، معدن و تجارت استان مراجعه کردیم. در تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۶ ایشان نامه‌ای برای اولویت‌دار شدن این پرونده نوشتند تا کار انجام شود. نامه ایشان نیز به معاونت ماشین‌آلات وزارت (جناب دکتر جمشیدی) ارسال شد. در جلسه‌ای که جناب آقای دکتر شیخ در تاریخ ۱۴۰۴/۰۷/۱۷ حضور یافتند، این موضوع مطرح شد و ما نیز مجدداً درخواست کردیم که این پرونده در اولویت تخصیص قرار گیرد. پس از طی تمامی این مراحل، در نهایت طرح موضوع در محضر استاندار محترم صورت پذیرفت تا برای این مجموعه اقدامی انجام دهند. خیریه ادامه داد دستگاهی که قرار است وارد استان شود، ظرفیت کارخانه را ۸۰ درصد افزایش می‌دهد؛ یعنی حداقل ۸۰۰۰ تن در ماه افزایش ظرفیت برای استان ایجاد خواهد کرد. در تاریخ ۱۴۰۴/۰۷/۲۹ استاندار محترم مکاتبه ای خطاب به وزیر محترم صمت نوشتند و ایشان نیز نامه را برای زیرمجموعه خود ارسال کردند تا این موضوع در اولویت قرار گیرد. وی ضمن ابراز گلایه از زمان بر بودن تیک اولویت‌دار گفت زدن تیک اولویت دار شدن جهت تخصیص ارز چه مقدار زمان نیاز دارد و چه میزان کار می‌طلبد؟ وی در ادامه افزود ما حتی درخواست کردیم که اگر امکان تخصیص ارز نیست، اجازه دهند از بازار آزاد ارز تهیه کنیم و از طریق صرافی‌های مورد تأیید بانک مرکزی پول را ارسال کنیم. اما حتی اجازه این کار به ما داده نشده. خیریه در ادامه با اشاره به مشکلات ترخیص کالا از گمرک گفت وقتی کالا وارد گمرک می‌شود، از ما منشأ ارز می‌خواهند و دوباره در گمرک با مشکل مواجه می‌شویم و امکان ترخیص وجود ندارد. نایب‌رئیس هیئت مدیره شرکت ستاره کیان بیرجند افزود با توجه به شرایط فوق‌الذکر شرکت طرف قرارداد چهار ماه پیش اعلام کرده که کالای شما آماده بارگیری است؛ نه مشکل مالی داشتیم و نه مشکل در ارسال پول. تنها مشکل این است که یک مجوز ساده صادر نمی‌شود. وی افزود یک ماه پیش نامه‌ای ارسال کرده‌اند و اعلام کرده‌اند که چون شما به تعهدات خود عمل نکرده‌اید، قرارداد شما باطل می‌شود و باید خسارت بپردازید. همچنین اگر قرارداد جدید بسته شود، با نرخ سال ۲۰۲۶ خواهد بود و ۴/۵ درصد افزایش قیمت و ۸ درصد جریمه باید پرداخت کنیم. بنابراین ۳۰ درصد اولیه را نیز همان اوایل، حدوداً در پنجم فروردین ۱۴۰۴، از بازار تهیه و ارسال کردیم تا کار آغاز شود. خیریه افزود اکنون یک سال گذشته و باید مجدداً ثبت سفارش انجام دهیم. حدود یک تا یک‌ونیم ماه است که منتظر یک اقدام ساده هستیم تا ثبت سفارش جدید وارد سامانه شود. وی در ادامه افزود پس از حدود یک سال که موضوع توسط شرکت به ماشین‌آلات ارجاع داده شده بود و پس از طی تمامی مراحل، اعلام شد که این پرونده باید به معاونت غذا و دارو ارجاع داده شود زیرا مربوط به خوراک است و دوباره باید همه مراحل از ابتدا طی شود. خیریه افزود در حال حاضر مشخص نیست چه سازمان

یا نهادی باید تیک اولویت دار شدن تخصیص ارز برای شرکت ما را بزند یا چه مرحله‌ای باید طی شود؟ وی در پایان با تاکید بر اینکه این قطعه وارداتی، قطعه‌ای خاص است که در ایران تولید نمی‌شود و ظرفیت تولید بالایی دارد به همین دلیل ناچاریم آن را از خارج خریداری کنیم. امیدواریم با همکاری مسئولان استانی این مشکل هرچه سریعتر حل گردد.

محمدحسن عبدی - رئیس هیئت مدیره اطلس پویای قهستان در این جلسه اظهار نمود نزدیک به چهار سال است که در حوزه خودرو فعالیت می‌کنیم و کشنده‌ها یا خودروهای مربوط به حوزه کاری‌مان را از کشورهای اروپایی وارد می‌نماییم. وی در ادامه افزود آخرین تبصره از آخرین مصوبه‌ای که صادر شد و بر اساس آن توانستیم خودروها را وارد کنیم، بند «پ» بوده است. این مصوبه تا تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۸ معتبر بوده است. عبدی با اشاره به روند کاری واردات خودرو افزود در مرحله اول باید خودروهای اسقاطی جمع‌آوری می‌شد سپس مراحل تبدیل نام را انجام می‌دادیم. پس از اینکه خودرو به نام منتقل می‌شد، آن را در سامانه جامع ثبت می‌کردیم تا بتوانیم ثبت سفارش دریافت نماییم. رئیس هیئت مدیره اطلس پویای قهستان افزود با آغاز جنگ تعدادی خودرو خریداری کردیم و برای واردات آماده نمودیم؛ اما متأسفانه سامانه‌ها برای ثبت سفارش بسته شد. وی ادامه داد یعنی از ابتدای اسفندماه، عملاً سامانه‌ها از دسترس خارج شد و ما ماندیم با تعدادی خودروی اسقاطی که نه می‌توانستیم آن‌ها را وارد کنیم و نه امکان ثبت در سامانه و دریافت ثبت سفارش وجود داشت. وی در ادامه درخواست نمود تا مکاتبات لازم برای بازگشایی موقت سامانه‌ها انجام پذیرد تا بتوانیم حداقل همان سهمیه ۱۵ دستگاهی که برای ما مجوز صادر شده را ثبت سفارش کنیم. عبدی با اشاره به مسئله تخصیص ارز گفت این مسئله متأسفانه مانع زیادی را برای فعالان بخش خصوصی به وجود آورده و نیازمند چاره‌اندیشی به قید فوریت می‌باشد. تمدید صادرات و واردات شرکت ما از محل صادرات خودمان انجام می‌شود. همچنین در ماه‌های ۱۱ و ۱۲ سال گذشته جهت تمدید تخصیص ارز اقدام کردیم اما تاکنون هیچ پاسخی دریافت نکرده‌ایم. همچنین از استان با بانک مرکزی تماس گرفته شد و آن‌ها نیز عنوان کردند که هنوز سازوکاری برای این موضوع مشخص نشده است. عبدی در همچنین با اشاره به مشکلات ترخیص از گمرک گفت حدود ۴ تا ۵ دستگاه خودرو را در خردادماه ۱۴۰۳ از گمرک ترخیص کردیم و تمام مراحل انجام شده بود؛ ارز ما تسویه شده بود؛ ضمانت‌ها توسط بانک به ما بازگردانده شده بود. اما پس از شش ماه، از بانک تماس گرفتند و اعلام کردند که برای این خودروها گران‌نمایی ثبت شده است. وی افزود موضوع را به گمرک اعلام کردیم و چندین مرتبه جلسه برگزار نمودیم تا این مسئله را پیگیری کنیم. در حالی که اتفاق به این صورت بوده که ثبت سفارش ما درست بوده و تخصیص ارز هم صحیح انجام شده است. اما ناگهان قیمت گمرکی خودروها هنگام خروج از گمرک کاهش یافته بود و همین اختلاف قیمت باعث شد شش ماه بعد اعلام کنند مشکل وجود دارد و ما را دچار دردسر نمایند.

علی بهرامی نژاد - مدیرعامل بازرگانی بهرام تجارت با اشاره به مشکلات مطروحه و نیز اعتراض همگانی نسبت به صف تخصیص ارز، انتقال ارز و سایر مسائل مرتبط، تجربه شخصی خود را بازگو نمود و گفت با وجود مشکلات موجود، کاری را آغاز کرده و تمام مجوزهای لازم را از اداره کل صنعت و معدن، بانک و دیگر نهادهای مرتبط اخذ کرده و بخشی از کالاهای را نیز وارد نمودیم اما متأسفانه واحد بازرسی صنعت و معدن استان صرفاً بر اساس گزارش یکی از رقبای، اقدام به تشکیل پرونده برای واحد بازرگانی اینجانب نمود و موضوع را به تعزیرات ارجاع دادند که پس از بررسی پرونده، محتوا و مدارک موجود، محرز گردید که کالاهای موجود در انبار اینجانب از طریق گمرک و

به‌صورت قانونی وارد شده است. وی در ادامه تاکید نمود شرکت بازرگانی بهرام تجارت ثبت سفارش را بصورت قانونی انجام داده و نیز چندین ماه در صف تخصیص ارز قرار داشته است و در نهایت رأی به نفع شرکت صادر شد. همچنین کمیسیون مبارزه با قاچاق کالا و ارز استان نیز این موضوع را تأیید کرد. بهرامی نژاد ضمن ابراز گلایه افزود با تمام مدارک و مستنداتی که به نفع شرکت ما بود واحد بازرسی صنعت و معدن بدون اخذ استعلام از واحدهای تابعه خود یا مطالبه گزارش در خصوص این که این کالا چگونه وارد شده و فرآیند نوبت چگونه طی گردیده است، تنها به گزارش رقیب صنفی شرکت اکتفا نمود. همچنین در این جریان نظر کارشناسان گمرک و اداره کل استاندارد نیز در نظر گرفته نشدند و مجدداً نسبت به پرونده شرکت اعتراض شد و موضوع به تهران ارجاع گردید. و پیرو اتفاقات مذکور حدود شش ماه انبار شرکت پلمب گردید و این مسئله شرکت را با چالش جدی مواجه نمود. با بسته شدن انبار سایر ثبت سفارش‌های شرکت از صف خارج شد، به این دلیل که نتوانستیم در موعد مقرر امور را پیگیری نماییم. و نهایتاً در تهران نیز پس از چهار ماه رأی کاملاً به نفع شرکت صادر نمود. بهرامی نژاد در ادامه افزود کالای وارداتی شرکت اینجانب لاستیک بود؛ این کالا در دوره جنگ ۱۲ روزه، با عنایت گمرک و مصوبه هیئت دولت، به‌عنوان کالای استراتژیک به‌صورت خارج از نوبت از بندر ترخیص شده بود. وی در پایان با اشاره به مشکلات پیش روی تخصیص ارز برای بازرگانان خواستار نگاهی منعطف‌تر از سوی مسئولان استانی گردید.

علی آشورنژاد - نماینده شرکت آرمان تجهیز با اشاره به اینکه محموله پنل خورشیدی شرکت آرمان تجهیز در پایان سال ۱۴۰۴ وارد گمرک استان گردید، گفت تا امروز وضعیت ثبت سفارش آن همچنان از حالت منتظر مجوز خارج نشده است. همچنین در سال ۱۴۰۵ نیز موضوع اخذ مجوز بین‌سازمانی برای تمامی ثبت سفارش‌ها متوقف شده است که مشکلاتی را برای واحدهای تولیدی ایجاد نموده است. نماینده شرکت آرمان تجهیز در ادامه افزود نکته دیگری نیز وجود دارد و آن اینکه واردات پنل نیازمند تخصیص سهمیه از سوی ساتبا است که با توجه به شرایط فعلی، دریافت این سهمیه نیز تا حدی دشوار می‌باشد. وی در ادامه درخواست نمود با توجه به اینکه این پنل‌ها برای اجرای پروژه‌های واقع در محدوده شمس‌آباد بیرجند مورد نیاز است و اجرای پروژه صرفاً به علت عدم تأمین پنل متوقف مانده، مساعدتی صورت پذیرد. وی همچنین اعلام نمود سازه پروژه تأمین و نصب شده و سایر تجهیزات همچون ترانس، اینورتر و اقلام دیگر نیز توسط شرکت وارد شده و همه امور فراهم است؛ تنها مسئله باقی‌مانده، تأمین پنل‌هاست و اجرای پروژه مشروط به رسیدن به‌موقع این محموله خواهد بود و تأمین به‌موقع این پنل‌ها، با توجه به مدت زمان مورد نیاز برای اجرای پروژه، می‌تواند به حل مشکلات برق منطقه نیز کمک کند. از این رو درخواست نمود تا در حد امکان مساعدتی صورت گیرد و با اخذ تضامین یا سایر شیوه‌ها، امکان ترخیص موقت این محموله فراهم گردد تا بتوانند پروژه مذکور را اجرا نمایند.

رامین سنائی فر - رئیس اتحادیه صادرکنندگان استان در این جلسه اظهار نمود همان‌گونه که می‌دانید، کشور ما در زمینه استحصال محصولات صادراتی فعالیت دارد و به طور طبیعی صادرات و واردات به نوعی به یکدیگر وابسته‌اند. همچنین فرایندهایی همچون تعهدات ارزی نیز در هر دو حوزه صادرات و واردات به یکدیگر گره خورده‌اند. در شرایط کنونی کشور، که حال‌وهوای ناشی از احتمال وقوع جنگ یا فضای جنگی بر آن سایه افکنده است، یکی از نکاتی که مطرح بود این است که سقف صادرات نسبت به میزان فعالیت صادرکنندگان باید افزایش یابد. همان‌گونه که برای موضوع اعتبار کارت‌ها تمهیداتی اندیشیده شده است، در بحث سقف صادرات نیز بسیاری از صادرکنندگان با مشکلات جدی روبه‌رو شده‌اند. رئیس اتحادیه صادرکنندگان استان همچنین افزود بخشی از محموله‌ها به دلیل

همین مسائل در گمرک متوقف مانده یا امکان اظهار آنها فراهم نشده است. از سوی دیگر، ما تلاش داشتیم در این فاصله زمانی موضوع رفع تعهدات ارزی را نیز انجام دهیم. متأسفانه در مورد برخی کالاها، رفع تعهد باید از مسیر مرکز مبادله صورت می‌گرفت. افزون بر این، یکی از چالش‌های جدی ما ایرادات سامانه‌هاست. به این صورت که اظهارنامه‌ای را در مرکز مبادله ثبت می‌کنیم و سامانه آن را می‌پذیرد، اما زمانی که همان اظهارنامه، همان کوتاژ و همان کد تعریف کالا را برای عرضه در بخش ارز نیابتی ثبت می‌کنیم، با خطا روبه‌رو می‌شویم و اعلام می‌شود که این کالا امکان عرضه در بخش ارز نیابتی را ندارد و باید در تالار دوم عرضه شود. از سوی دیگر، تراستی‌های ایران در امارات نیز، متأسفانه، توسط بسیاری از بانک‌ها غیرفعال شده‌اند. همچنین مرکز مبادله نیز در موارد بسیاری موفق به انجام رفع تعهد نشده است لذا ما تلاش داشتیم ارز حاصل از صادرات را برای واردات تخصیص دهیم، اما این تخصیص نیز انجام نمی‌شد. در نتیجه، صادرات عملاً با این مسائل دچار انسداد می‌شود؛ هم به دلیل مشکل تعیین منشأ تأمین ارز و اینکه امکان ثبت ارز حاصل از صادرات وجود ندارد و هم به دلیل اشکالات موجود در بخش ارز نیابتی. سنائی فر در ادامه تأکید نمود ارز نیابتی در حال حاضر مؤثرترین و حتی بهترین روش رفع تعهد ارزی است؛ روشی که حدود چهار تا پنج ماهی است در کشور برقرار شده است. وی در پایان با اشاره به معامه انجام شده طی روز گذشته اعلام نمود، قیمت ارز نیابتی حدود دو تا سه هزار تومان با بازار آزاد اختلاف داشت، در حالی که نسبت به مرکز مبادله تقریباً بیست هزار تومان تفاوت قیمت وجود دارد، بنابراین با توجه به اینکه امکان دریافت تخصیص ارز برای واردات وجود ندارد، ارز نیابتی می‌تواند گزینه‌ای راهگشا برای صادرکنندگان باشد.

حجت نجارباشی - مشاور اتاق بازرگانی بیرجند در امور بانکی، در این جلسه اظهار نمود در حال حاضر صادرکننده موظف است برای محل تأمین ارز حاصل از صادرات، ضمانت‌نامه ارائه دهد. وی ادامه داد در شرایط کنونی، هم به دلیل افزایش نرخ ارز و هم به سبب هزینه‌هایی که بازرگان برای انتقال ارز از کشوری به کشور دیگر، و سپس دوباره به کشور ثالث پرداخت می‌کند، این بار مضاعف نیز بر دوش بازرگان قرار گرفته و اکنون از او هزینه صدور ضمانت‌نامه مطالبه می‌شود. نجار باشی افزود حداقل ده درصد ضمانت‌نامه گمرکی باید به صورت نقدی به بانک واریز شود لذا در چنین وضعیتی، این موضوع فشار جدی و افزوده‌ای بر فعالان تجاری وارد می‌کند. وی در ادامه خواستار راه حلی برای این مسئله گردید تا بازرگان، دست‌کم در این شرایط دشوار، مجبور نباشد چنین هزینه‌هایی را از منابع شخصی خود پرداخت نمایند. وی در ادامه تأکید نمود باید بروکراسی‌های طولانی را به ویژه در شرایط اضطرار کاهش دهیم. بنابراین شایسته است تمرکز اصلی در صورتجلسات ابلاغی بر بندها و تصمیماتی باشد که موجب کاهش این بروکراسی فرساینده گردد. نجارباشی در پایان خواستار آن گردید تا در خصوص ضمانت‌نامه‌های گمرکی و نیز ضمانت‌نامه‌هایی که از مشتری بابت ارز حاصل از صادرات مطالبه می‌شود، تصمیمی مناسب اتخاذ گردد.

عبدالصمد شجاعی نژاد - رئیس دایره عملیات ارزی بانک توسعه صادرات در این جلسه اظهار نمود بانک توسعه صادرات، دست‌کم در سال‌های اخیر، اهتمام جدی داشته تا خدمات متنوع ارزی را ارائه دهد و تا حد امکان امور بازرگانان را تسهیل نماید. با این حال، در شرایط کنونی، بسیاری از بخشنامه‌هایی که از مراجع فراسازمانی یا سطوح عالی کشور صادر می‌شود، به جای آنکه موجب تسهیل امور گردد، عملاً محدودیت‌هایی برای بانک، صادرکننده، تولیدکننده و واردکننده ایجاد نموده است. هر بخشنامه تازه، به جای گشودن گرهی از کار، بر پیچیدگی‌ها افزوده و مشکلات فراوانی را متوجه فعالان اقتصادی کرده است. بدیهی است هنگامی که صادرکننده

یا واردکننده با مشکل مواجه می‌شود، بانک نیز به تبع آن دچار زیان و آسیب می‌گردد. رئیس دایره عملیات ارزی بانک توسعه صادرات ایران اظهار نمود در حال حاضر بسیاری از صادرکنندگان بیرجند، صادرات خود را به صورت ریالی انجام می‌دهند و عملاً تراکنش ارزی مستقیمی صورت نمی‌گیرد. این فعالان اقتصادی طی سال‌های گذشته به این تجربه رسیده‌اند که صادرات خود را در قبال واردات انجام داده و از طریق تهاتر، تعهدات خود را ایفا کنند. اکنون چندین شرکت و اشخاص حقیقی و حقوقی داریم که طی دو ماه اخیر بیش از چهل ثبت سفارش داشته‌اند، اما بیش از دو ماه است که نتوانسته‌اند از محل صادرات خود تخصیص ارز دریافت کنند. بنابراین پیامد این وضعیت روشن است هنگامی که یک شرکت یا شخص حقیقی نتواند واردات یا صادرات خود را انجام دهد، این دو حوزه به صورت متقابل بر یکدیگر اثر می‌گذارند. همچنین اگر واردات به دلیل عدم تخصیص متوقف شود، عملاً صادرات نیز کاهش می‌یابد و بالعکس. در نتیجه، مجموع حجم صادرات و واردات هر دو کاهش پیدا می‌کند. وی در ادامه با اشاره به بخشنامه اخیر مربوط به ضمانت‌نامه‌ها گفت در این خصوص نیز نکاتی مطرح است که افزون بر مبلغ مسدودی ده تا بیست درصد - بسته به نوع ضمانت‌نامه - که بر شرکت تحمیل می‌شود، کارمزد مربوطه نیز باید پرداخت گردد. همچنین شرکتی که پیش از این می‌توانست ظرف دو یا سه روز پرونده تخصیص از محل صادرات خود را تعیین تکلیف کند و بانک نیز نسبت به ترخیص کالا از طریق گمرک اقدام نماید، اکنون با فرآیندی طولانی‌تر و هزینه‌ای سنگین‌تر مواجه است لذا این دو عامل در مجموع موجب افزایش قیمت تمام‌شده تولید شده است. از یک سو تبلیغ می‌کنیم که از طریق ضمانت‌نامه می‌توان امور را تسهیل کرد، اما در عمل این ضمانت‌نامه بار مضاعفی بر دوش تولیدکننده نهاده است. به نظر می‌رسد این بخشنامه از کارآمدی لازم برخوردار نیست. در حال حاضر حدود چهل ثبت سفارش در بانک داریم که طی دو ماه گذشته هیچ‌یک به نتیجه نرسیده است. گاهی عنوان می‌شود که از محل اتاق مبادله ارزی، منابع کافی برای تخصیص وجود ندارد؛ اما پرسش این است که چرا تخصیص از محل صادرات خود فعالان اقتصادی نیز متوقف شده است؟ شجاعی نژاد با اشاره به پیگیری مشتریان و بالتبع آن بانک اظهار داشت تاکنون پاسخی از سوی بانک مرکزی دریافت نشده است بنابراین روشن است که برای این مشکلات عملاً راه‌حل مشخصی پیش‌بینی نشده است و در این میان، مشتریان بانکی بیش از همه آسیب می‌بینند. همچنین صادرکننده‌ای که به امید تأیید واردات ظرف چند روز، رفع تعهد کرده و صادرات انجام داده است، اکنون با گذشت زمان و انقضای مهلت‌ها مواجه شده و کوتاژهای صادراتی او بلا تکلیف مانده است. برای این وضعیت نیز تدبیر روشنی اندیشیده نشده است. رئیس دایره عملیات ارزی بانک توسعه صادرات استان با اشاره به یکی از موارد پیش آمده اعلام نمود متأسفانه طی ماه‌های گذشته یکی از بهترین مشتریان بانک را از دست دادیم، زیرا بخشنامه‌هایی صادر شد که محدودیت‌هایی نظیر ممنوعیت‌های قضایی، چکی، تسهیلاتی و تعهدی - گاه تا هفتاد یا هشتاد درصد - برای آنان ایجاد می‌کرد. بدین ترتیب، ما نیز در شکل‌گیری شرایطی سهمیم بوده‌ایم که هر روز بر شدت آن افزوده می‌شود. رئیس دایره عملیات ارزی بانک توسعه صادرات استان به اشاره به جلسات متعددی که در این زمینه برگزار شده است، اظهار نمود به نظر می‌رسد اتخاذ یک نسخه واحد برای تمامی مشتریان راهگشا نباشد. بنابراین شایسته است اختیارات بیشتری به استان‌ها، شعب بانک، اتاق‌ها و سایر نهادهای مرتبط تفویض شود تا بتوانند متناسب با شرایط هر پرونده، به بازرگانان و تولیدکنندگان کمک کنند. شجاعی افزود در حال حاضر مشتریانی داریم که پس از گذشت یک سال، پرونده‌های پیش‌بود آنان مورد بازنگری قرار می‌گیرد؛ امری که شرکت را با بحران جدی مواجه کرده و بانک را نیز تحت فشار قرار داده است. وی با ابراز گلایمندی از این موضوع عنوان نمود چرا اگر اشکالی

وجود داشته، در زمان ترخیص و رفع تعهد بررسی نشده است و اکنون، پس از آزاد شدن وثایق، مجدداً مورد بازبینی قرار می‌گیرد؟ این امر باعث شده است بخش عمده‌ای از وقت و فعالیت حرفه‌ای کارشناسان به پیگیری امور مربوط به تعزیرات، سازمان بازرسی و مسائل حقوقی در تهران اختصاص یابد و عملاً از انجام وظایف روزمره و فعالیت‌های عادی شعبه بازمانده‌اند و تمام توان خود را صرف پیگیری‌های اداری می‌کنند؛ اموری که متأسفانه کمکی به توسعه صادرات و واردات استان نمی‌کند.

نسرین رمضان‌پور - کارشناس بازرگانی اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان جنوبی در این جلسه با انتقاد از تصمیم‌گیری‌های متمرکز در تهران که هزینه‌های سرباری را به متقاضیان استانی تحمیل می‌کند، گفت برخی سیاست‌ها نظیر صفر کردن سابقه کارت‌های بازرگانی و الزام به تودیع ضمانت‌نامه و بلوکه کردن نقدینگی برای رتبه‌بندی، موانع جدی برای فعالیت بازرگانان ایجاد کرده است که نیازمند بازنگری در سطح ملی است. وی با اشاره به مصوبات حمایت از استان‌های مرزی گفت بر اساس مصوبه استانداران مرزی، امکان واردات از طریق تهاتر و بدون انتقال ارز فراهم شده است. خوشبختانه اکنون کارتابل بدون انتقال ارز برای استان تفویض اختیار شده و دسترسی‌های لازم برای مدیریت این فرآیند در داخل استان باز شده است تا تجار بتوانند با سهولت بیشتری کالاهای مورد نیاز را وارد کنند. کارشناس بازرگانی اداره کل صمت استان از تمدید مهلت ثبت‌سفارش‌هایی که تا پایان اسفندماه سال گذشته منقضی شده بودند، خبر داد و گفت وزارت صمت در بخشنامه‌ای جدید، مهلت این پرونده‌ها را تمدید کرده است. همچنین فهرستی شامل ۲۲۳۱ قلم تعرفه کالا جهت معرفی و اقدام اعلام شده که اقلام راهبردی نظیر پنل‌های خورشیدی نیز در این لیست جهت بهره‌برداری فعالان اقتصادی گنجانده شده است. رمضان‌پور در خصوص تأخیر در اعمال سهمیه‌های ارزی جدید گفت طبق اعلام‌های صورت گرفته، سهمیه‌های فصل بهار به دلیل نهایی نشدن تصمیم‌گیری‌ها در مرکز، هنوز روی سامانه جامع تجارت اعمال نشده است. وی همچنین از فعالان اقتصادی خواست مشکلات و شماره پرونده‌های ثبت‌سفارش خود را جهت طرح در گروه‌های تخصصی وزارت صمت ارائه دهند تا روند رفع گره‌های سیستمی و مدیریتی آن‌ها تسریع شود. رمضان‌پور در پایان افزود اداره کل صمت از پیشنهادات بخش خصوصی برای اصلاح فرآیندها استقبال کرده و مطالبات استانی را جهت اصلاح بخشنامه‌های مغل تولید، به وزارتخانه منعکس خواهد نمود.

مهدی لکزی - نماینده گمرکات استان در این جلسه با اشاره به ضرورت عدم تعدد قوانین در دوره پسا جنگ گفت امید است پس از این جنگ تحمیلی، شرایط کشور به گونه‌ای پیش نرود که تجربه‌ای مشابه با پیامدهای جنگ تحمیلی هشت‌ساله تکرار شود. دلیل این نگرانی آن است که پس از پایان آن دوره، مرحله‌ای از بازسازی و سازندگی آغاز شد و در همان زمان، مجلس شورای اسلامی با دغدغه پاسخ‌گویی به نیازهای کشور، اقدام به تصویب قوانین متعدد در حوزه‌های مختلف کرد. در نتیجه، امروزه برای بسیاری از فعالیت‌ها و فرآیندها قوانین متعددی وجود دارد؛ به گونه‌ای که در برخی حوزه‌ها حتی چندین قانون هم‌زمان حاکم است. برای نمونه در حوزه تجارت، با بررسی مجموعه مقررات موجود می‌توان مشاهده کرد که تعداد قابل توجهی قانون در این زمینه وضع شده است. به‌ویژه در دهه هشتاد، روند افزایش و تکثر قوانین به‌وضوح قابل مشاهده بود. در ادامه این روند، برای اجرای این قوانین آیین‌نامه‌های اجرایی متعددی تدوین شد و در کنار آن، دستورالعمل‌های اجرایی نیز به منظور تبیین جزئیات عملیاتی هر ماده قانونی صادر گردید. نماینده گمرک استان ادامه داد در بسیاری از موارد نیز برای هر ماده قانونی نه تنها یک دستورالعمل، بلکه چندین دستورالعمل تدوین شد. با گذشت زمان و افزایش حجم مقررات، برای تفسیر،

تبیین یا نحوه اجرای دستورالعمل‌ها نیز بخشنامه‌های متعددی صادر شد. لکزی افزود حجم این مجموعه مقررات به حدی افزایش یافته است که اگر فردی به مجموعه کتاب‌ها و مستندات قانونی و بخشنامه‌های موجود در دفاتر اداری مراجعه کند، به‌خوبی با گستردگی این انباشت مقررات مواجه خواهد شد. لذا در چنین شرایطی، کارشناسان اجرایی ناچارند زمان قابل توجهی را صرف مطالعه و تطبیق این قوانین، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها کنند تا بتوانند راهکاری برای پیشبرد امور مراجعان پیدا کنند. وی در ادامه تصریح نمود در برخی موارد نیز به دلیل پیچیدگی و تعدد مقررات، تمرکز اصلی بر تسهیل امور مردم قرار می‌گیرد تا کار مراجعان با کمترین مانع انجام شود. از سوی دیگر، یک مسئله ساختاری نیز وجود دارد. به این صورت که معمولاً زمانی که مقامات ارشد اجرایی کشور از جمله رئیس‌جمهور یا وزرا قصد سفر به یک استان را دارند، از مسئولان استانی خواسته می‌شود مطالبات و پیشنهادها را خود را مطرح کنند. در چنین مواقعی، همواره تأکید کرده‌ام که یکی از مهم‌ترین مطالبات باید ساماندهی بازارچه‌های مرزی در چارچوب مقررات گمرکی باشد؛ به عبارت دیگر، فعالیت این بازارچه‌ها باید در قالب سازوکارهای رسمی و قانونی گمرک تعریف و مدیریت شود. لکزی تأکید نمود تحقق این امر می‌تواند بخش قابل توجهی از مشکلات معیشتی و اقتصادی مرزنشینان را برطرف کند. نماینده گمرکات با اشاره به یکی از چالش‌های موجود گفت یکی از چالش‌ها آن است که قوانین ما مبتنی بر اشخاص تنظیم شده‌اند، نه مبتنی بر شرایط محیطی و منطقه‌ای؛ در حالی که این دو رویکرد تفاوت‌های اساسی با یکدیگر دارند و می‌توانند آثار متفاوتی در اجرا به همراه داشته باشند. لکزی در ادامه با تأکید بر هم‌افزایی میان دستگاه‌های متولی گفت موضوع مهم دیگر، تعامل و همپوشانی میان سه حوزه اصلی یعنی نظام بانکی، بخش صنعت و معدن، و نظام گمرکی است. این سه حوزه هر یک ساختارها، مأموریت‌ها و حتی دستگاه‌های متولی متفاوتی دارند؛ به‌طوری که در برخی موارد حتی زیرمجموعه وزارتخانه‌های متفاوتی قرار می‌گیرند. با این حال، در فرآیندهای اجرایی تجارت خارجی، این حوزه‌ها به‌واسطه مجموعه‌ای از قوانین به یکدیگر مرتبط می‌شوند. از جمله مهم‌ترین این قوانین می‌توان به قانون امور گمرکی و مقررات صادرات و واردات اشاره کرد که به‌عنوان مبنای اصلی فعالیت‌ها در این حوزه عمل می‌کنند. وی در ادامه اظهار نمود این وضعیت تا پیش از تصویب قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، از انسجام بیشتری برخوردار بود. اما پس از تصویب این قانون، بسیاری از فرآیندها تحت تأثیر الزامات و محدودیت‌های جدید قرار گرفتند. همان‌گونه که آقای شجاعی نیز اشاره کردند، بخش قابل توجهی از مسائل اجرایی فعلی در حوزه تجارت و گمرک، به نحوی به مفاد قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مرتبط می‌شود. لکزی ادامه داد برای روشن‌تر شدن موضوع، می‌توان به یکی از بندهای این قانون اشاره کرد که بر اساس آن، هر کالایی که بدون اخذ مجوزهای لازم از گمرک از کشور خارج شود، مشمول عنوان قاچاق خواهد بود. به عنوان مثال، اگر صادرکننده‌ای قصد صادرات کالایی مانند زعفران را داشته باشد اما به هر دلیل مجوز استاندارد آن اخذ نشده باشد، حتی در صورتی که سایر مراحل گمرکی به‌طور کامل طی شده باشد، آن کالا در چارچوب این قانون قاچاق تلقی می‌شود.

موسی الهی - نماینده دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان جنوبی در این جلسه بر استفاده از ظرفیت اختیارات استانی برای حل مشکلات اقتصادی فعالان اقتصادی استان تأکید کرد و گفت با توجه به شرایط خاص و وضعیت اقتصادی کشور، لازم است بخشی از اختیارات اجرایی که در سطح ملی متمرکز شده است، به استان‌ها واگذار شود تا فرآیند تصمیم‌گیری و حل مشکلات فعالان اقتصادی با سرعت بیشتری انجام شود. الهی در ادامه افزود در شرایط فعلی که دولت با اختیارات گسترده‌تری در حال مدیریت امور است، استفاده از ظرفیت

استانداران و مجموعه‌های اقتصادی استان می‌تواند نقش مهمی در تسهیل فعالیت صادرکنندگان و فعالان اقتصادی ایفا کند. وی با تأکید بر اهمیت نقش استان‌ها در مدیریت مسائل اقتصادی گفت بسیاری از مشکلات فعالان اقتصادی در سطح استان قابل بررسی و حل است و نیازی به ارجاع طولانی‌مدت به مرکز ندارد؛ از این رو باید از ظرفیت اختیارات موجود تا پایان دوره‌های تعیین‌شده به‌صورت حداکثری استفاده شود. نماینده دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری در ادامه افزود استانداری آمادگی دارد در چارچوب اختیارات قانونی، پاسخگوی فعالان اقتصادی و صادرکنندگان باشد و در صورت بروز هرگونه مشکل، پیگیری‌های لازم را در سطح استانی و ملی انجام دهد. وی در پایان ضمن قدردانی از فعالان اقتصادی و حاضران در جلسه گفت هدف اصلی مجموعه مدیریتی استان، حمایت از تولید و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی است و تلاش خواهد شد موانع موجود با همکاری دستگاه‌های اجرایی برطرف شود.	
پیشنهادهای استانی: - مقررگردید موارد مطروحه در جلسه، در صورت ارائه مستندات لازم به اتاق بازرگانی بیرجند به صورت مصدافی از طریق مشاور محترم امور تعهدات ارزی اتاق بازرگانی، بررسی و راهکارهای عملیاتی ارائه گردد. پیشنهادهای ملی: با عنایت به تطبیق مشکلات احصاء شده با دستورالعمل‌های صادره در شرایط اضطرار کشور، پیشنهادات ذیل جهت پیگیری در سطح ملی از طریق شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، ارائه گردید: ۱- به منظور تامین کالاهای ضروری شامل مواد اولیه و ماشین‌آلات خطوط تولید، موارد ذیل در بند (۵۱) مصوبه شماره ۴۰۰۰۰۰/۲۰۰ مورخ ۱۱/۱۲/۱۴۰۴ شورای عالی امنیت ملی با موضوع بسته مقاوم سازی اقتصاد ملی و دفاع غیرنظامی، اصلاح و تکمیل گردد: ۱-۱ : علاوه بر ثبت سفارش بدون انتقال ارز، ثبت سفارش‌های با محل تامین ارز از محل صادرات خود نیز امکان تامین کالای ضروری کشور را داشته باشند. ۲-۱ : بند مذکور صرفاً محدود به قبض انبار‌های تا پایان سال ۱۴۰۴ نباشد و کالاهای ضروری و مورد نیاز بازسازی کشور تا زمان تشخیص شعام و رفع شرایط اضطرار اجازه واردات داشته باشد تا بازرگانان کشور بتوانند برنامه ریزی لازم را جهت رفع نیازهای کشور با فروشندگان خارجی داشته باشند. ۳-۱ به منظور مشارکت تمامی بازرگانان کشور در تامین کالاهای موضوع لیست تعرفه های ضروری کشور، به ویژه تامین کالاهای اساسی محدودیت‌های رشته فعالیت کارت بازرگانی، سقف و سابقه، شامل پرونده‌های مربوط به کالاهای ضروری نگردد.	پیشنهادهای

- ۲- از آنجا که دستورالعمل‌های تسهیل گرانه شرایط اضطرار می‌بایست در اسرع وقت تبدیل به زبان سامانه شوند و در این شرایط بیش از پیش نیاز به سرعت در اجرا می‌باشد و از طرفی قطعی سامانه‌ها مانع تحقق اهداف دستورالعمل‌ها می‌باشد، پیشنهاد می‌گردد، اولاً دستورالعمل‌ها ظرف مدت زمان مشخصی به داده‌های سامانه تبدیل گردد و چنانچه به هر دلیلی سامانه‌ها پاسخگو فرآیندها نبوندند، استعلام کاغذی و تایید دستگاه متولی تا زمان پایداری سامانه‌ها، معتبر باشند.
- ۳- ویرایش ثبت سفارش‌های موجود در سطح بیش از ۴ رقم تعرفه رفع محدودیت گردد.
- ۴- سهمیه واردات از محل صادرات خود که مطابق قانون قاچاق کالا و ارز به عنوان یکی از روش‌های رفع تعهد ارزی صادرکنندگان می‌باشد و در شرایط عادی کشور فعال بوده و اثر پذیری بالایی در رفع آثار تحریم داشته، از ابتدای ۱۴۰۵ و بدون اطلاع قبلی از سامانه جامع حذف شده و این محدودیت که علاوه بر مشکلات ایجاد در واردات، تهدید جدی در صادرات کشور می‌باشد، حداقل به شرایط قبل از جنگ بازگردد.
- ۵- از آنجا که صادرکننده از محل ارز حاصل از صادرات خود قصد واردات کالا را دارد و از طرفی مطابق قانون الزام به رفع تعهد ارزی صادرات می‌باشد و شرایط اضطرار هر لحظه ریسک‌های انتقال منابع یا کالا را ایجاد می‌کند و از طرفی قبل از جنگ نهایتاً ۳ روزه تخصیص‌های از محل صادرات خود نهایی می‌شد، مجدداً و بر اساس سازوکار قبلی، تخصیص‌های از محل صادرات خود، در اسرع وقت محقق گردد.
- ۶- سهمیه واردات یعنی محدودیت در واردات و محاصره سامانه‌ای و در شرایطی که دشمن مردمان این سرزمین را محاصره تبادل کالا نموده است، محاصره توسط سامانه‌های داخلی از طریق محدودیت در سقف و سهمیه واردات جز افزایش بحران نتیجه‌ای ندارد و می‌بایست در راستای تامین کالاهای ضروری، سامانه جامع کنترل سقف، رشته فعالیت کارت بازرگانی و سهمیه را حذف کند تا همه بازرگانان به کمک تامین نیازهای کشور بیایند و در این راستا حالت‌های تامین ارز علاوه بر بدون انتقال ارز از محل صادرات خود نیز مجاز باشد و در لیست کالاها نیز بازنگری گردد. هر چند از نگاه فعالان اقتصادی که درد و سختی بیش از پیش تامین کالا و برخورد فروشندگان خارجی را لمس می‌کنند، گمرکات پر از کالا یک دفاع غیر نظامی می‌باشد، اما چنانچه به هر دلیل و توجیهی، دولت نگاه متفاوتی داشت، حداقل به شرایط قبل از جنگ برگردند و سهمیه‌های واردات که در حوزه‌های مختلف (تولیدی- از محل صادرات خود - ماشین‌الات و ...) فعال بود و از ابتدای ۱۴۰۵ از سامانه حذف گردیده را به حالت قبل که خود آن سهمیه‌ها نتیجه جلسات و کارشناسی‌های زیادی بود برگردانند.

۷- ثبت سفارش ها و کارت بازرگانی های نیاز به تمدید، از ابتدای زمستان ۱۴۰۴ تا پایان شرایط اضطرار کشور تمدید اعتبار گردد تا ضمن امکان برنامه ریزی برای بازرگان از اطلاعیه های مکرر در این خصوص کاسته شود. ۸- امکان ترخیص صد در صدی کالای موجود در گمرکات به جای ترخیص (۱۰/۹۰) تا زمان پایداری سامانه ها فراهم گردد. ۹- امکان تایید برنامه تولید ۱۴۰۵ توسط کارشناسان استانی و عدم نیاز به دفاتر تخصصی وزارت صمت فراهم گردد. ۱۰- کنترل بهینه سازی مصارف ارزی در فرآیند ثبت سفارش حذف گردد و مصوبات ۱۴۰۴ در این خصوص مجدداً اجرایی گردد. ۱۱- مدت زمان ارایه اسناد حمل در مجموعه مقررات ارزی افزایش یابد ۱۲- فعال سازی سهمیه واردات ماشین آلات راهسازی و تجهیزات آواربرداری و بازسازی ۱۳- فعال سازی سهمیه مازاد در کالاهای (تایر - کاغذ - پنبه - پنبه - پنبه - اینورتر - ژنراتور) ۱۴- امکان واردات کالاهای ضروری توسط صادرکنندگان محصولات پتروشیمی ، پالایشی، فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی موضوع بند ۱ ماده ۸ آیین نامه اجرایی تبصره ۶ بند ح ماده ۲ مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز ۱۵- تسریع در اولویت دار کردن فیش های در صف تخصیص ارز سال ۱۴۰۴ ۱۶- با عنایت به مشکلات ایجاد شده در برخی از تراستی ها و تجمیع و ورود ارز اسکناس چند صادرکننده توسط یک اعلامیه ورود ارز، کد پیگیری اعلامیه واردات ارز مشترک، امکان استفاده توسط ذینفعان آن اعلامیه را داشته باشد و مورد پذیرش بانک قرار گیرد. ۱۷- به منظور توسعه صادرات و تسهیل در واردات از یک سو و با توجه به هزینه های تحمیل شده به فعالان اقتصادی ناشی از تودیع ضمانت نامه ، فرمول سقف صادرات و واردات بازرگانان بازننگری و تعدیل گردد.	
- آیین نامه اجرایی تبصره ۶ بند (ح) ماده ۲ مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مکاتبه سازمان توسعه تجارت ایران درخصوص ابلاغیه بند ۵۱ بسته مقاومت سازی اقتصاد ملی و دفاع غیرنظامی - مکاتبه شماره ۷۴۲۶۲۸۹ مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۷ - تمدید واردات بدون انتقال ارز در مزرها - اطلاعیه جلوگیری از ویرایش کد تعرفه ثبت سفارش (در سطح ۴ رقم) پس از دریافت تخصیص ارز - اطلاعیه فعالسازی گزینه استفاده از سهمیه "صادرات خود - مازاد" در فرایند ثبت سفارش - اطلاعیه آخرین وضعیت زمان انتظار برای تخصیص ارز	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه